

RAISION KAUPUNGIN KONSERNIOHJE

Kaupunginvaltuuston 17.3.2008 hyväksymä, voimaantulo 25.3.2008 (korvaa valtuuston 23.2.1998 hyväksymät konserniohjeet).

1. Kaupungin omistajapolitiikka

Kaupungin omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kaupungin pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kaupungin pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjännitteisyys ja pääomien käytön tehokkuus. Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kaupungissa.

Omistajapolitiikassa määritetään kaupungin strategisesti tärkeät omistukset, asetetaan sitoutuneen pääoman tuottotavoitteet ja muut tavoitteet, määritellään palvelutuotannon tuotantovälineiden hankintaperiaatteet sekä määritetään vastuut omaisuuden käytössä ja omistukseen liittyvässä raportoinnissa.

Kaupungin omistajapolitiittiset tavoitteet määritellään tarvittaessa tarkemmin valtuuston päättämissä omistajapolitiikan linjauksissa, joita täydentävät tarvittaessa toimialakohtaiset linjaukset ja strategiat.

2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvien osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kaupungin yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

3. Soveltamisala

Konserniohje koskee kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kaupungin osakkuusyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että kaupungin konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kaupungilla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Tytäryhteisöön rinnastetaan kunnan määräysvaltaan kuuluva säätiö kuntalain 16 a §:n mukaisesti.

Kaupungin konserniin kuuluvat seuraavat kaupungin määräysvallassa olevat yhteisöt ja säätiöt:

1. Rasion Vuokra-Asunnot Oy
2. Kiinteistö Oy Rasion Koepainolaitos
3. Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli
4. As Oy Kuulaharjat
5. As. Oy Rasion Keonkatu 3
6. Eero Rantasen säätiö

Kaupungin osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteyseritystä ja osakkuuseritystä.

Kaupungin osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

1. Rasion Kauppakeskus Oy

Kaupunki on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

1. V-S Sairaanhoidopiirin ky
2. V-S Eriyishuoltopiirin ky
3. Varsinais-Suomen liitto
4. V-S Lastensuojelukuntayhtymä
5. Ky Rasion-Naantalin Vesilaitos
6. Rasion seudun koulutuskuntayhtymä

Tämän konserniohjeen liitteenä on kaupungin tilinpäätöksen liiteaineistoon kuuluva osakeluettelo, josta ilmenee myös muut kuin kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:issä tarkoitetut osakkuusyhteisöt.

4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa tai vastaavissa toimielimissä.

5. Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksyttyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön

päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kaupungin konsernijohtolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

6. Kaupungin toimielinten toimivallanjako

Valtuusto

- päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista (kuntalain 13 § 2 momentin 1 kohta)
- määrittelee tarvittaessa tarkemmin kaupungin omistajapolitiikan linjaukset
- hyväksyy konserniohjeet.

Kaupunginhallitus

- nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin
- antaa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kaupunkia edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole johtosäännöllä annettu kaupungin muulle viranomaiselle
- seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista
- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä
- antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kunnan tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

- valmistelee konserniohjeet ja yleiset ohjeet kaupungin edunvalvonnasta
- neuvoa kaupungin edustajia tytär- ja osakkuusyhteisöjen kokouksissa käsiteltävissä kaupungin kannalta tärkeissä asioissa
- määrää kaupungin luottamushenkilöedustajille tytär- ja osakkuusyhteisöissä virkamiesyhteyshenkilön, joka valmistelee kaupungin edustajille tarvittavat ohjeet ja neuvoa heitä.

Lautakunta

- huolehtii erityistoimialaansa kuuluvista tehtävistä ja tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan seurannasta ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista yhtiön johdolle ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle tai konsernijaostolle.

Kaupunginjohtaja

- johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin konsernipoliittikkaa
- vastaa konserniohjeen mukaan kaupunginjohtajalle kuuluvista tehtävistä
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle tai konsernijaostolle
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kaupunginhallitukselle tai konsernijaostolle.

Konsernijohto

Konsernijohtolla tarkoitetaan kaupunginhallitusta, konsernijaostoa ja kaupunginjohtajaa. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä (Kuntalaki 25 a §).

7. Raportointi, tarkastus ja valvonta

Toiminnan ja talouden suunnittelu

Konsernijohto voi pyytää tytäryhteisöltä tarvittavia toiminnan ja talouden suunnitteluun liittyviä tietoja ja antaa suunnittelua koskevia ohjeita.

Konserniyhteisöjen tilikausi

Konserniyhteisöillä tulee olla kalenterivuotta vastaava tilikausi.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätöksestä säädetään kuntalain 68 a §:ssä:

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Konsernituloslaskelma ja konsernin rahoituslaskelma saadaan jättää laatimatta, jos sekä päätyneeltä tilikaudelta että sitä välittömästi edeltäneeltä tilikaudelta tytäryhteisöjen yhteenlaskettu liikevaihto tai sitä vastaava tuotto on alle 200 000 euroa. Konsernituloslaskelma ja konsernin rahoituslaskelma on kuitenkin aina laadittava, jos sekä päätyneeltä tilikaudelta että sitä välittömästi edeltäneeltä tilikaudelta tytäryhteisöjen taseiden yhteenlaskettu arvo on ylittänyt yhden kolmasosan kuntakonsernin päättynyttä tilikautta edeltäneen tilikauden tasearvosta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kirjanpitolautakunnan kunta- jaoston yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Tytäryhteisöjen on toimitettava tilinpäätöstiedot liitetietoineen kaupungille 10.2. mennessä.

Selvitys kuntakonsernin tavoitteiden toteutumisesta

Kaupungin toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa (kuntalaki 69 § 1 momentti).

Tytäryhteisön tiedonantovelvollisuus

Kaupungin tytäryhteisön hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on annettava kaupunginhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot (kuntalaki 70 §).

Tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen esityslistat ja pöytäkirjat on toimitettava kaupunginhallitukselle ja konsernijohtoon määräämälle taholle kaupungin hallinnossa.

Konsernitavoitteiden arviointi ja tarkastuksen yhteensovittaminen

Kaupungin tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta (kuntalaki 71 § 2 momentti).

Tilintarkastus

Tilintarkastajan tehtävät konsernitarkastuksessa on määrätty kuntalain 73 §:ssä.

Tytäryhteisöllä tulee olla yksi HTM-, KHT- tai JHTT-tilintarkastaja tai –yhteisö. Tilintarkastajan valinnassa etusija tulee antaa kaupungin JHTT –tilintarkastajalle tai –yhteisölle.

8. Rahoitus ja riskienhallinta

Tytäryhteisön tulee esittää toimintasuunnitelmassa, tulostavoitteissa ja rahoitussuunnitelmassa toimintansa rahoitus.

Rahoituksen tulee perustua tulo-rahoitukseen ja ostopalvelusopimuksiin. Yhteisön tulee turvata omaisuutensa ja toimintansa vakuutuksin ja riskienhallintamenetelmin.

Yhteisö ei saa mennä takaukseen tai muuhun vastaavaan, riskin sisältävään järjestelyyn ilman kaupunginhallituksen lupaa.

9. Henkilöstöpolitiikka

Konsernin tytäryhteisöt pyrkivät noudattamaan toiminnassaan soveltuvin osin kaupungin henkilöstöpolitiikan periaatteita. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöt pyrkivät noudattamaan kaupungin käytäntöä. Tällaisia etuja ovat esimerkiksi harkinnanvaraiset palkkaedut ja

harkinnanvarainen työvapaa sekä työntekijän oikeus henkilöstökoulutukseen, luontoissuorituksiin ja lisäeläke-etuihin.

Henkilöstön hankinnassa tulee yhteisöjen ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

Tytäryhteisöt liittyvät jäseneksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei toiminnan laatu ja tytäryhtiön etu muuta edellytä.

Tytäryhteisöjen järjestävät eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin kun se on kaupungin edun mukaista eikä tytäryhtiön etu muuta edellytä.

10. Hankinnat

Tytäryhteisöjen on noudatettava hankintalainsäädäntöä, mm. hankintojen kilpailuttamisvelvollisuutta. Konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten asettamat reunaehdot ja rajoitukset tulee ottaa huomioon. Tytäryhteisöjen on noudatettava soveltuvin osin kaupungin hankintaohjetta.

Konsernijohto voi antaa ohjeita hankintayhteistyöstä. Konserniyhteisöjen tulee selvittää hankintayhteistyön edellytykset ennen merkittävien hankintojen toteuttamista.

11. Muut keskitetyt konsernitoiminnot

Konsernijohto voi antaa ohjeita järjestää keskitetysti myös muita toimintoja kuntakonsernissa, esimerkiksi sijoitustoiminnan, maksuliikenteen hoidon ja tietohallinnon.

12. Tytäryhteisöjen neuvotteluvelvoitteet

Yhteisön hallituksen / hallituksen puheenjohtajan on hankittava kunnan / konsernijohtoon ennakkokäsitys seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kaupunkiin
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus

- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset
- merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

13. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kaupungin on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kaupungin keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kaupungin puolella kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet (kaupungin viestintäohje) sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Jos tytäryhteisö ei tiedota toiminnastaan tarvittavalla tavalla, tulee kaupungin konsernijohtoon puuttua asiaan vähintään muistuttamalla tiedotusvelvollisuudesta. Kaupunki voi myös tarjota tiedotusapua epätyytyvässä tilanteessa. Esimerkiksi Raisio Tiedottaa -lehti ja Raisio-kanava ovat tiedotusväylinä myös tytäryhteisöjen käytettävissä.